

Posiedzenie Zarządu Głównego SBP

28 października 2022 r. online

W posiedzeniu, które odbyło się online na platformie ClickMeeting uczestniczyli członkowie Zarządu Głównego SBP: Artur Borzęcki, Barbara Budyńska, Bożena Chlebicka-Abramowicz, Bożena Lech-Jabłońska, Katarzyna Pawluk, Paweł Pioterek, Joanna Potęga, Marzena Przybysz oraz Małgorzata Dargiel-Kowalska (Biuro ZG SBP), Marta Lach (Biuro ZG SBP), Mariusz Próchnicki (Biuro ZG SBP), Magdalena Rowińska (GKR), Aldona Zawałkiewicz (Biuro ZG SBP).

Spotkanie prowadziła dr Barbara Budyńska, Przewodnicząca SBP.

Porządek obrad obejmował następujące punkty:

1. Przyjęcie protokołu z posiedzenia ZG SBP w dn. 6 października 2022 r.
2. Sytuacja finansowa SBP
3. Działalność Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP
4. Plan pracy na 2022 r.
5. Sprawy różne

Porządek obrad został jednogłośnie przyjęty.

Z uwagi na nieobecność 7 członków Zarządu Głównego SBP, za zgodą obecnych, spotkanie było rejestrowane, a nagranie zostanie udostępnione nieobecnym.

Ad. 1

Protokół z obrad Zarządu Głównego SBP w dn. 6 października 2022 r. został przyjęty.

Ad. 2

Aldona Zawałkiewicz - dyrektor Biura ZG SBP oraz Mariusz Próchnicki - główny księgowy odnieśli się do dokumentów finansowych przesłanych członkom ZG przed spotkaniem. Dokumenty zawierały informacje na temat:

- struktury przychodów w latach 2018-2021
- struktury kosztów w latach 2018-2021
- zestawienia kosztów i przychodów za okres I-IX 2021 i 2022
- czasopism wydawanych przez SBP
- rentowności poszczególnych segmentów działalności SBP

Na przychody składa się: sprzedaż (książek, czasopism, plakatów TB, reklamy, e-publicacji); szkolenia (wpłaty uczestników); dofinansowania, dotacje, darowizny; wpłaty 1% dla OPP oraz składki członkowskie (od 2020 r.)

Szczegółowo omówiono przychody z tytułu:

- dofinansowania książek i czasopism (w 2021 r. spadek o ponad 50% w porównaniu z 2020 r.)
- sprzedaży czasopism (spadek w 2021 r. w porównaniu z poprzednimi latami)
- sprzedaży książek (wzrost w 2021 r. w porównaniu z rokiem 2020, ale spadek w porównaniu z latami 2018-2019)
- sprzedaży szkoleń (wzrost w 2021 r. w porównaniu z latami 2018-2020)

Koszty obejmują: wynagrodzenia (pracownicy, zleceniobiorcy); czynsz; zużycie energii; zużycie materiałów biurowych; druk, skład, łamanie, korekty; opłaty pocztowe i kurierskie; usługi informatyczne, telefoniczne, transportowe i inne.

Znacznie wzrosły koszty druku, zużycia energii, usług telekomunikacyjnych.

Koszty stałe obejmują: umowy o pracę; umowy cywilnoprawne; czynsz; opłaty za energię; usługi pocztowe, telekomunikacyjne, informatyczne; podatki; koszty związane z wydawaniem czasopism (honoraria, przygotowanie, druk). Stowarzyszenie miesięcznie potrzebuje ok. 100 000 zł, aby utrzymać Biuro. SBP nie jest objęte żadną stałą dotacją.

Poważnym problemem jest brak płynności finansowej, by w terminie pokrywać bieżące wydatki. Z tego powodu część zobowiązań wypłacana jest z opóźnieniem.

Kolejnym tematem dotyczącym finansów SBP były składki członkowskie. Bożena Chlebicka-Abramowicz, skarbnik ZG SBP przedstawiła projekt dokumentu „Zasady ustalenia wysokości, sposobu oraz terminu wnoszenia składek członkowskich Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich”. Jest to nowelizacja „Wytycznych w sprawie ustalania wysokości, sposobu oraz terminu wnoszenia składek członkowskich” przyjętych Uchwałą ZG SBP nr 3/2019 z dnia 25.09.2019. Nowo powstały dokument porządkuje termin wpłacania składek przez poszczególne struktury. Członkowie ZG SBP obecni na spotkaniu jednogłośnie przyjęli uchwałę w sprawie wprowadzenia „Zasad ustalania wysokości, sposobu oraz terminu wnoszenia składek członkowskich Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich” (Uchwała nr 5/nk/2022)

Ad. 3

Marta Lach - dyrektor Wydawnictwa Naukowego i Edukacyjnego SBP odniosła się do pytań o działalność wydawniczą, które padły podczas spotkania ZG SBP w dn. 6.10.2022 r.

Wyjaśniła, że na politykę wydawniczą wpływa Rada Naukowo-Programowa (powoływana przez ZG SBP na 4-letnią kadencję), Komitety Redakcyjne, Redakcje.

Wydawnictwo przyjmuje do publikacji tylko wcześniej niepublikowane i oryginalne prace. Zgłoszenie musi zawierać informację o źródle finansowania. Propozycje konsultowane są z Radą oraz Komitetem Redakcyjnym danej serii wydawniczej. Przy przyjmowaniu tekstów do publikacji bierze się również pod uwagę opinie recenzentów. Powoływany jest redaktor naukowy danego tomu, co gwarantuje wysoki poziom naukowy publikacji.

Dystrybucja odbywa się bezpośrednio przez Dział Sprzedaży Biura ZG SBP lub za pośrednictwem firmy Motyle Książkowe, która dalej dystrybuje tytuły do innych podmiotów. W przypadku sprzedaży czasopism korzystamy z większej liczby pośredników.

W 2021 opracowano strategię wydawnictwa (do 2025 r.) – duży nacisk położono na działania promocyjne (obecnie newsletter wydawniczy dociera do ok. 8 tys. subskrybentów) oraz na system dystrybucji. W maju 2021 r. została uruchomiona nowa strona Wydawnictwa <https://wydawnictwo.sbp.pl/>.

W dalszej części Marta Lach omówiła rentowność czasopism. W przypadku miesięczników branżowych zwraca uwagę spadek nakładów („Bibliotekarz” – z 1000 egz. w 2018 r. do 650 egz. w 2022 r.; „Poradnik Bibliotekarza” – z 2000 egz. w 2018 r. do 1150 egz. w 2022 r.). Honoraria redakcyjne pozostają na tym samym poziomie od 5 lat, podobnie koszty składu i łamania. Tendencja rosnąca widoczna jest przy kosztach druku. „Poradnik Bibliotekarza” otrzymuje dofinansowanie z programu MKiDN Czasopisma, dzięki temu rentowność wydania jednego numeru wynosi ok. 2000 zł (bez dotacji ponosilibyśmy stratę ok. 1000 zł). Trzeba jednak zauważyć, że rentowność systematycznie spada.

„Bibliotekarz” otrzymywał dofinansowanie z Biblioteki Publicznej m.st. Warszawy – Biblioteki Głównej Województwa Mazowieckiego. Niestety brak środków finansowych uniemożliwił Bibliotece wywiązanie się z umowy i otrzymywane wsparcie jest znacznie niższe niż zakładano. Czasopismo przynosi stratę w wysokości ok. 1900 zł (za numer).

Nakłady czasopism naukowych pozostają na tym samym poziomie, mają stałych prenumeratorów, dlatego nie podjęto decyzji o rezygnacji z wersji papierowych.

„Przegląd Biblioteczny” i ZIN objęte były programem MEiN Wsparcie czasopism naukowych. W 2022 r. otrzymały dofinansowanie w ramach programu Rozwój czasopism naukowych. SBP jest na etapie podpisywania umów, żadne środki z ministerstwa jeszcze nie wpłynęły.

Dzięki wcześniejszym dotacjom możliwe było:

- wydanie numerów specjalnych obu czasopism w wersji elektronicznej
- zakup platformy OJS, identyfikatorów DOI, systemu antyplagiatowego

Oba czasopisma naukowe są rentowne tylko w przypadku dofinansowania – bez dotacji przynoszą straty.

Podobnie wygląda kwestia rentowności książek. Przychody ze sprzedaży systematycznie maleją, dofinansowanie książek stało się kluczowym elementem rentowności Wydawnictwa.

Następnie Marta Lach przedstawiła przykładową kalkulację wydania książki – 15 arkuszy wydawniczych, format B-5, 256 stron, nakład 150 egz.

Na koszty wydania takiej publikacji składają się następujące pozycje:

- honorarium autorskie (wypłacane tylko w wyjątkowych przypadkach)
- redaktor prowadzący (często pracownik Wydawnictwa w ramach etatu)
- korekta językowa (500 zł – ryczałt)
- opracowanie techniczne, korekty (często pracownik Wydawnictwa w ramach etatu)
- opracowanie graficzne (honorarium 500 zł)
- recenzje (honorarium 500 zł)
- skład, łamania, korekta (honorarium ok. 1200 zł)

- papier, druk, oprawa (faktura ok. 1600 zł)

Powyższe pokazuje, że koszty są ograniczane do minimum. Kalkulacja ceny książki – z dotacją 22 zł; bez dotacji 87 zł. Cena przyjęta do sprzedaży wynosi 39 zł. Przykład tej publikacji pokazuje, że działalność wydawnicza bez dotacji przestaje być dochodowa.

Następnie Marta Lach omówiła trudności z otrzymywaniem dofinansowań na wydawanie książek. Większość uczelni nie daje pieniędzy na wydanie publikacji poza uczelnią. Konkurencją dla nas są więc wydawnictwa uczelniane.

Przy podsumowaniu działalności wydawniczej głos zabrała Przewodnicząca SBP. Przypomniała, że Wydawnictwo jest od zawsze bardzo ważną częścią Stowarzyszenia, a wpływy z jego działalności były kluczowym składnikiem budżetu. Sytuacja się zmienia i dochody z działalności wydawniczej maleją. Wpływ na to mają różne czynniki, przeważnie od nas niezależne.

W dyskusji głos zabrał Paweł Pioterek. Stwierdził, że przed wydaniem każdego tytułu powinna być robiona kalkulacja sprzedaży. Do publikacji należy przyjmować tylko tytuły, na których można zarobić. W pozostałych przypadkach można ograniczyć się do publikacji online. Zgłosił również postulat połączenia dwóch miesięczników w jedno czasopismo.

W odpowiedzi Przewodnicząca SBP zapewniła, że rachunek ekonomiczny jest podstawą przyjęcia tytułu do publikacji. Wydawnictwo bierze również pod uwagę opinie recenzentów. Wyjaśniła również, że ze względu na ministerialną dotację, jaką objęty jest „Poradnik Bibliotekarza” do końca 2023 r. nie ma możliwości wprowadzenia zmian w wydawaniu tego tytułu.

Magdalena Rowińska zadała pytanie o praktyki stosowane w Polsce wśród czasopism punktowanych – czy jest przyjęte, że autor płaci za to, aby jego artykuł ukazał się w czasopiśmie punktowanym, sam stara się o grant na możliwość publikacji w czasopiśmie punktowanym. Marta Lach odpowiedziała, że na rynku polskim nie są praktykowane takie rozwiązania.

Ad. 4

Joanna Potęga przedstawiła plan pracy na 2022 r. Dokument został opracowany zgodnie z punktami Strategii SBP. Uwzględnia nie tylko punkty, które już są realizowane, ale również działania, które dopiero powinniśmy zacząć realizować w 2022 roku, ponieważ porządkują one prace na całą kadencję. Szczególną uwagę zwróciła na następujące punkty:

- badania naukowe (projekt AFB) – potrzeba zabezpieczenia środków na kolejny rok realizacji zadania
- partnerska współpraca z instytucjami (m.in. PIK, IK, Fundacja Powszechnego Czytania, Biblioteka Pedagogiczna w Warszawie)
- szkolenia, konferencje
- realizacja i rozliczenie grantów
- konsolidacja środowiska bibliotekarskiego – punkt ten wymaga zaangażowania przedstawicieli ZG SBP. Obejmuje: opracowanie zakresu obowiązków dla opiekunów okręgów SBP; opracowanie wytycznych do sporządzania sprawozdań; przygotowanie informacji dot. organizacji nowych władz okręgów SBP (czekamy na informację od Łukasza Załęskiego, który proszony był o przygotowanie takich materiałów); ocenę dotychczasowej działalności sekcji/komisji/zespołów oraz perspektyw ich rozwoju.

Przewodnicząca SBP przedstawiła projekty uchwał:

- w sprawie powołania Zespołu ds. przygotowania zakresu obowiązków opiekunów okręgów SBP (Uchwała nr 2/nk/2022) w składzie: Barbara Budyńska, Anna Godowska, Bożena Lech-Jabłońska, Katarzyna Pawluk oraz dwóch przedstawicieli okręgów SBP, których Zespół zaproponuje podczas pierwszego spotkania
- w sprawie powołania Zespołu ds. przygotowania wytycznych do sporządzania sprawozdań według zawartości i układu w Strategii SBP (Uchwała nr 3/nk/2022) w składzie: Barbara Budyńska, Bożena Lech-Jabłońska, Paweł Pioterek, Joanna Potęga, Łukasz Załęski oraz dwóch przedstawicieli okręgów SBP, których Zespół zaproponuje podczas pierwszego spotkania
- w sprawie powołania Zespołu ds. oceny dotychczasowej działalności i perspektyw rozwoju działań sekcji/komisji /zespołów działających przy ZG SBP (Uchwała nr 4/nk/2022) w składzie: Artur Borzęcki, Andrzej Czapnik, Marzena Przybysz, Jerzy Woźniakiewicz.

Do spotkania dołączyła Joanna Szymczak-Ryczel, która wzięła udział w kolejnych głosowaniach.

Uchwała Zarządu Głównego SBP nr 2/nk/2022 w sprawie powołania Zespołu ds. przygotowania zakresu obowiązków opiekunów okręgów SBP została przyjęta jednogłośnie.

Uchwała Zarządu Głównego SBP nr 3/nk/2022 w sprawie powołania Zespołu ds. przygotowania wytycznych do sporządzania sprawozdań według zawartości i układu w Strategii SBP została przyjęta jednogłośnie.

Uchwała Zarządu Głównego SBP nr 4/nk/2022 w sprawie powołania Zespołu ds. oceny dotychczasowej działalności i perspektyw rozwoju działań sekcji/komisji /zespołów działających przy ZG SBP została przyjęta jednogłośnie.

Ad. 5

Dr Barbara Budyńska przypomniała o kolejnym posiedzeniu Zarządu Głównego SBP, które zgodnie z zaproszeniem dyrektora Tomasza Makowskiego odbędzie się stacjonarnie w gmachu Biblioteki Narodowej w dn. 15 grudnia 2022 r. W programie spotkania m.in. przedstawienie wyników prac Zespołów. Przewodnicząca SBP poprosiła o rozpoznanie możliwości pokrycia kosztu przyjazdu na spotkanie ze środków, którymi dysponują Oddziały SBP, do których należą członkowie ZG.

Z Krajowego Rejestru Sądowego przyszła informacja o wpisie zmian przyjętych przez KZD. Niestety niektóre wpisy zawierają błędy (mimo poprawnie złożonych wniosków). SBP rozpoczęło procedurę odwoławczą, czekamy na wprowadzenie poprawek.

Artur Borzęcki poinformował o planowanym udziale w spotkaniu organizowanym 4 listopada br. przez PIK na temat dostępności ukraińskich książek w Polsce w 2022 r. Spotkanie jest częścią cyklu spotkań z ekspertami z branży wydawniczo-księgarskiej „Ukraińsko-polski dialog dla książki”.

Przewodnicząca SBP zakończyła spotkanie.